OOST POST
SOERABAIJASCHE COURANT.

№ 71 ZESDE JAARGANG. 1858

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor Soerabaya. . . . ƒ 7.50
" " " " Java. . . . . . " 9.—
" " " " Buitenbezittingen. . " 10.—
" " " " Nederland. . . . " 13.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 6 SEPTEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het segel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

HET GEBRUIK VAN DEN OPIUM OP JAVA.

III.

In ons vorig artikel hebben wij de uitbreiding van het Chineesche element op Java beschouwd als eene der oorzaken van het toenemend gebruik van opium onder den inlander.

Doch er bestaan nog andere oorzaken waaraan naar onze meening dat toenemend gebruik moet worden toegeschreven, en die oorzaken zijn nergens anders in gelegen dan in de wetsbepalingen zelve, welke de opium-verpachtingen regelen.

Indien wij hier eene volledige geschiedenis wilden leveren van de ampioenfacht op Java en Madura, zoude ons bestek te kort schieten. Wij willen hier dus alleenlijk aanstippen dat in vroegere jaren het regt tot den verkoop van opium in het klein niet zoo als thans bij openbare mededinging werd verkregen, en dat er zelfs vóór den jare 1842 een tijdvak is geweest dat de Factory der Nederlandsche Handelmaatschappij die pacht had aanvaard.

Na het laatstgenoemd jaar werd het regt tot den verkoop van het heulsap in meerdere mate aan de openbare mededinging overgelaten, en van dien tijd af mag men gerustelijk vaststellen dat het gebruik er van hand over hand is toegenomen.

Bij Publicatie van 16 September 1842 (Staatsblad N°. 42), werden Java en Madura voor zooverre de amfioenpacht betreft, verdeeld in twintig pachtdistricten namelijk.

1ste district, residentiën Bantam, Batavia en ommelanden, de afdeelingen Buitenzorg, Krawang en de Lampongs,
2de " Residentie Cheribon.
3de " " Tagal,
4de " " Pekalongan,
5de " " Kadoe,
6de " " Samarang,
7de " " Soerakarta,
8ste " " Djocjokarta,
9de district Residentie Baglen,
10de " " Banjoemaas,
11de " " Madioen en de afdeeling Patjitan,
12de " " Rembang,
13de " " Japara,
14de " " Kedirie,
15de " " Soerabaija (behalve de districten 16, 17 en 18),
16de " Afdeeling Grissee en het eiland Bawean,
17de " " Madura,
18de " " Sumanap en Pamakassan,
19de " Residentie Pasoeroean,
20ste " " Bezoekie.

en de pacht werd toegewezen aan dengenen, die aannam maandelijks de grootste hoeveelheid katties amfioen van het Gouvernement te ontvangen, tegen betaling van den, bij art. 9 van het Reglement voor de amfioenpacht vastgestelden prijs van twee honderd en tien gulden kopergeld de kattie, zonder bijbetaling van pachtschat, met dien verstande nogtans, dat de voor elk pachtdistrict maandelijks te ontvangen hoeveelheid katties amfioen, meer bedraagt dan;

Voor	het	1ste	district	430	katties.
"	"	2de	"	70	"
"	"	3de	"	125	"
"	"	4de	"	98	"
"	"	5de	"	216	"
"	"	6de	"	362	"
"	"	7de	"	361	"
"	"	8ste	"	313	"
"	"	9de	"	160	"
"	"	10de	"	115	"
"	"	11de	"	225	"
"	"	12de	"	106	"
"	"	13de	"	106	"
"	"	14de	"	291	"
"	"	15de	"	202	"
"	"	16de	"	41	"
"	"	17de	"	40	"
"	"	18de	"	25	"
"	"	19de	"	121	"
"	"	20ste	"	76	"

Deze wijze van verpachting werd in stand gehouden tot den jare 1848, wanneer dezelve werd vervangen door nieuwe bepalingen daaromtrent, wordende bij Gouvernements besluit van 29 September 1848 (Staatsblad N°. 42) Java en Madura verdeeld in veertien pachtdistricten, bestaande als:

1ste District, uit de residentiën Bantam, Batavia en ommelanden, de afdeelingen Buitenzorg, Krawang en de Lampongs.
2de District, uit de residentie Cheribon.
3de " " " " Tagal.
4de " " " " Pekalongan.
5de " " " " Kadoe.
6de " " " " Samarang.
7de " " " " Soerakarta.
8ste " " " " Djocjokarta.
9de " " " " Bagelen.
10de " " " " Banjoemaas
11de " " " " Madioen en de afdeeling Patjitan.
12de " " " " Rembang.
13de " " " " Japara.
14de " " " residentiën Soerabaija, Passaroean, Bezoekie en Kedirie, zijnde onder Soerabaija begrepen Grissee, Bawean, Madura, Sumanap en Pamakassan.

en de pacht definitivelijk toegewezen aan dengene, die aanneemt maandelijks boven en behalve het kostende van de hieronder te specificeren hoeveelheid amfioen, tegen den bij art. 7 van het amfioenpachtreglement bepaalden prijs van een honderd gulden recepis per kattie, den hoogsten pachtschat, berekend en geboden in recepis-guldens, te voldoen, als:

voor	het	1ste	district	430	katties.
"	"	2de	"	60	"
"	"	3de	"	110	"
"	"	4de	"	100	"
"	"	5de	"	180	"
"	"	6de	"	400	"
"	"	7de	"	450	"
"	"	8ste	"	325	"
"	"	9de	"	140	"
"	"	10de	"	70	"

DE BISKAYERS.

EEN TAFEREEL UIT DEN SPAANSCHEN BURGEROORLOG

In den morgen van het jaar 18** verliet een klein gezelschap, bestaande uit een Biskaysch ridder en zijn gezin, de voorstad van St. Jean-Pied-de-Port, en begaf zich naar de Spaansche grenzen. De gelaatstrekken van den jeugdigen, schoonen, rijzigen ridder verrieden kommer en bezorgdheid, terwijl zijne kleeding en wapenrusting de kenmerken droegen van langdurige dienst te hebben gedaan. Aan zijne hand huppelde een vijf- à zesjarig knaapje, terwijl eene jonge schoone vrouw, wier donkere, glanzige lokken, groote schitterende oogen, bijzonder bekoorlijke gestalte en vlugge gang de inboorlinge van Andalusië aanduidden, aan zijnen arm hing. Eene groote, bronskleurige gedaante, die veel van een struikroover of smokkelaar had, strekte tot gids. Deze was gewapend met eene lange karabijn, welke op zijnen rug klinkklankte, en met een paar ongemeen groote pistolen, die in zijnen lederen gordel staken Aan de boorden van de Bidassoa verbeidde hen een jongen met vier muildieren, waarvan er twee voor de reizigers en twee voor den gids bestemd waren. De laatste bevrachtte de zijnen deels met de kleine bagaadje der reizigers, deels met eenige gesmokkelde waren.

De trommels der citadel sloegen den taptoe, toen de reizigers, zonder veel te spreken, hunne lastdieren bestegen. Uit een der bergpassen, waardoor zij hunnen weg genomen hadden, woei hen op eens zulk een gure, onstuimige wind tegen, dat zij verpligt waren eenigen tijd stil te houden. De ridder maakte van dit oponthoud gebruik, om zijne vrouw in eenen wijden ruitersmantel te hullen, en zijn knaapje, dat voor hem in den zadel zat, beter in het kleed te wikkelen, dat hij zelf droeg, Hierna stegen allen weder op en vervolgden hunnen weg. — De reizigers zelve wisselden niet een enkel woord: slechts hunne huurlingen spraken onderling, wanneer de bulderende, met slagregens gepaarde wind hun dit mogelijk maakte. „Hoe hebt gij toch de vorige week uwe paarden naar de partij der Carlisten kunnen overbrengen?" vroeg de jongen. — „Op dezelfde wijze als wij dit vroeger gedaan hebben," was het antwoord. „Wij waren dertig man sterk, elk op zijn dier gezeten. De voorposten in het gebergte hielden ons aan, en vroegen ons, wat wij daar te doen hadden. Wij wilden, zoo zeiden wij, onze paarden laten grazen, en maakten daarom halt. Zoodra echter de zon onder was, vervolgden wij onzen weg. De soldaten en tolbeambten, die niet gaarne handgemeen met zulk een talrijken troep wenschten te worden, deden, alsof zij ons niet opmerkten. Maar uw vader was verleden nacht zoo gelukkig niet." — „O," zeide Domingo, „wij wisten ons wel te redden. Het is waar, wij hadden eene vrij ernstige schermutseling met de tolbeambten, maar wij verloren nog de waarde niet van ééne pistool. Onze lieden wierpen eenige zakken af, welke, zoo het heeten moest, goederen bevatteden." — „En slaagde de list?" — „Dat geloof ik. Terwijl die lieden er zich op wierpen, bereikten wij het einde van de vallei, waar wij weldra ons kruid en onze lakens in veiligheid bragten."

Na eenen togt van twee uren bereikten onze reizigers de Col d'Ispegay, waar men de bouwvallen van eene sterkte aantreft, die daar door de Franschen, tijdens hunnen aftogt in 1814, is opgeworpen. Onder een afdak, met behulp van eenige groote takken, van de overblijfsels dier sterkte opgetrokken, waren de tolbeambten en soldaten, die de grenzen bewaakten, gelegerd. Estaban, de gids, begon hier het geluid van eenen uil na te maken, waarop terstond een Biskaysch bergbewoner uit het kreupelhout te voorschijn trad. Nadat Estaban met dezen eenige gefluisterde woorden gewisseld had, verwittigde hij zijne togtgenooten, dat zijn broeder, dien hij vooruit had gezonden, om te verkennen hoe de zaken in Spanje stonden, de tijding had meêgebragt, dat er een hevig gevecht had plaats gehad tusschen de Christino's en Carlisten, en dat de eersten zich gelegerd hadden langs den weg, dien zij meenden te volgen. De gids was van oordeel, dat zij met den dag wel zouden optrekken tegen het dorp Eratson, dat tot de partij der Carlisten behoorde De reizigers stegen nu terstond af. Domingo trok met de muildieren naar St. Jean-Pied-de-Port terug, opdat de gang dezer dieren de aannadering van de vlugtelingen niet aan de wacht van het station mogt verraden. Daarop voerde Estaban de gids, Don Romanald en zijne familie naar eene overhangende rots, omgeven van een boschje van kreupelhout, waar zij goed verscholen en veilig waren. De mantels en andere kleedingstukken werden nu gebezigd om een leger te maken voor de dame en haar kind. De

voor het 11de district 225 katties
„ „ 12de „ 120 „
„ „ 13de „ 140 „
„ „ 14de „ 750 „

terwijl voorts werd bepaald dat, indien een pachter meer amfioen voor de consumtie van het loopende pachtjaar in zijn district mogt behoeven, dan de hoeveelheid, welke hij, volgens art. 4, verpligt is te nemen, ter beoordeeling van den Directeur der Middelen en Domeinen, hem dezelve zal kunnen worden verstrekt tegen dadelijk betaling van *f* 35 recepis het kattie, hetzij Bengaalsche of Levantsche.

Zulke verstrekkingen, welke *sieram* worden genoemd, zullen echter respectivelijk voor elk district maandelijks niet te boven gaan het een vierde van de vastgestelde maandelijksche hoeveelheid, bedoeld onder den naam van *tieban*. Voorts zal geen *sieram* verkrijgbaar zijn wanneer er eenige achterstand is in de betaling voor *tieban* en voor pacht, en in geen geval in de twee laatste maanden van het jaar.

De aanvragen om *sieram* moeten gemotiveerd gedaan worden aan genoemden Directeur, door tusschenkomst van plaatselijke besturen.

De sints het jaar 1848 ingevoerde wijze van verpachting zoude onzes inziens zeer bevorderlijk zijn geweest om het toenemend gebruik van het heulsap zooveel mogelijk tegen te gaan, indien de verstrekkingen, bekend onder den naam van *sieram*, daarbij waren achterwege gelaten of althans meerder ware bemoeijelijkt, daar, gelijk uit den aard der zaak volgt, zoodanige verstrekkingen geheel en al krachteloos maken het weldadige der wetsbepaling dat jaarlijks het maximum der over Java en Madura te verspreiden hoeveelheid van het heulsap wordt vastgesteld.

Zoo als de wetsbepalingen thans bestaan, ligt de winst der pachters voor een groot gedeelte in den geringen prijs, waarvoor hij zijne *sieram* kan bekomen, maar zullen die goedkoope verstrekkingen wel het doel bereiken waarmede zij zijn ingevoerd? Zullen zij het monopolie van het gouvernement versterken en den smokkelbandel tegengaan? Wij moeten zulks betwijfelen. Zijn de aanhalingen van ter sluik ingevoerde amfioen daardoor minder geworden? Wij gelooven het niet, want het toenemend verbruik van den opium bewijst het tegendeel.

De wet verbiedt ons om onzen twijfel door bewijsstukken uit officieele bronnen weg te nemen, en daarom moeten wij ons vergenoegen met hetgene ieder die Java's binnenlanden heeft bezocht uit eigen oogen kan hebben gezien, met de verzekering ons door geloofwaardige en belangelooze getuigen gegeven, dat sints de in het jaar 1848 ingevoerde wijze van verpachting heeft gewerkt, het verbruik van den opium aanmerkelijk is toegenomen.

Men zal ons hier welligt de vraag voorleggen, hoe de mogelijkheid bestaan kan dat de verstrekking van *sieram* immer het vermeerderd gebruik van opium kan ten gevolge hebben, daar zoodanige verstrekking nimmer kan plaats hebben dan op overtuiging van het gewestelijk bestuur of zoo mogelijk op bewijs van *werlijke behoefte?*

Overtuiging van werkelijke behoefte? Heeft die overtuiging altijd bestaan, welnu wij aarzelen geen oogenblik om de amfioenpacht-voorwaarden, zooals die thans nog bestaan, de voorkeur te geven boven die welke zijn afgeschaft, en waarbij het den pachter werd vrijgelaten om die hoeveelheid amfioen te verspreiden, welke hij zelven zoude achten het meest met zijn belang overeentekomen; wij willen dan liever in het hart der inlandsche maatschappij zelve naar den bronader zoeken, waaruit dat vermeerderd verbruik van heulsap is voortgesproten.

Overtuiging van werkelijke behoefte? Heeft die overtuiging altijd bestaan, welnu de wensch is dan vervuld, welke wij in het belang van den duurzamen bloei en welvaart van onze kolonien hebben geuit, dat allen wier ambt hen roept, om de verpachting van den opium te regelen en te besturen, het zich zullen herinneren, dat zij daar gezeten zijn als de geneesheer, die door de wetenschap geroepen wordt, om zijnen kranken vergift als geneesmiddel toetedienen, dat bij overmatig gebruik doodelijk zoude werken.

Moge dan ook hunne behoedzaamheid tonnen gouds minder in 's lands schatkist doen vloeijen, die behoedzaamheid zal eene eerelover te meer zijn aan hunne burgerkroon, en eene schrede nader tot het edele doel, om het gebouw van Nederland's heerschappij in deze gewesten op hechte en duurzame grondvesten te bouwen. *Redactie.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT,
van den 1sten September 1858 No. 70.

Bij Koninklijk besluit van den 4den Februarij 1858 no. 59, zijn voor de dienst bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, benoemd:

tot ingenieur der eerste klasse, de heer P. Essenius Greeff en

tot ingenieur der tweede klasse, de heer G. H. L. van Oordt;

ingaande met den eersten dag der maand volgende op die van hunne aankomst in Nederlandsch-Indie.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Uit 's lands dienst, de ambtenaar op non-activiteit H. G. J. van Naerssen.

BENOEMD:

BIJ DE ALGEMEENE SEKRETARIS.

Tot eersten kommies, de ambtenaar der eerste klasse ter beschikking van den algemeenen sekretaris mr. J. A. van der Chijs.

Tot derden kommies, de geëmploijeerde op dat bureau C. van den Muijsenberg.

BIJ HET VENDU-DEPARTEMENT TE BATAVIA.

Tot tweeden kommies, de derde kommies op dat kantoor F. W. Pietersz.

Tot derden kommies, de klerk op dat kantoor E. J. Hanibals.

BIJ DEN RAAD VAN JUSTITIE TE TERNATE.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, als leden E. W. F. T. Preusser en C. L. G. J. van Döring, onder dankbetuiging voor de door hen als zoodanig bewezen diensten.

BENOEMD:

Tot lid V. A. Amiot, kapitein der infanterie, militaire kommandant aldaar.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Resident van Riouw

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE RIOUW,

IS ONTSLAGEN:

Eervol, uithoofde van vertrek, als lid, H. Raat, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten.

IS BENOEMD:

Tot lid, L. F. Donleben, kapitein, militaire kommandant aldaar.

Militair-Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ridmeester van het regiment Oost-Indische kavallerie P. C. van der Willigen.

BENOEMD:

Tot adjudant bij het 7de bataillon infanterie, de eerste luitenant W. A. J. J. Kraal, van het bataillon.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Tot aspirant-betaalmeesters, de adjudant onder-officier G. H. Bosman, en de sergeanten C. A. Oosthout en L. Berail, respectivelijk van het garnizoens-bataillon in de derde en eerste militaire afdeeling op *Java*, en van het wapen der artillerie.

Marine Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de tweede teekenaar bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaya K. A. Muller.

De resident van Kediri maakt bij deze bekend, dat op Donderdag den 30sten September aanstaande, des voormiddags te 10 uren, te zijnen kantore, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, met in achtneming der bestaande voorschriften en overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), uitbesteding zal worden gehouden van verschillende leverantien, in die residentie, gedurende het jaar 1859.

Op Donderdag den 30sten September aanstaande, des morgens te tien uren, zal, overeenkomstig het reglement op het houden van publieke uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67), door den resident van Kediri, te zijnen kantore, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, in het openbaar worden uitbesteed, de afvoer der producten uit de binnenlandsche pakhuizen van Trengalek naar Toeloeng Agoeng (Ngrowo), en van die te Blitar, Pare en Berbek naar Kediri, uit den oogst van 1859, tevens het vervoer van zout voor den tijd van één jaar, uit het verkooppakhuis te Kediri, voor de verkooppakhuizen te Pare, Berbek en Blitar.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL

VAN SOERABAYA.

In de maand September op Zondag den 19den.
„ „ „ October „ Maandag den 4den en Woensdag den 20sten.
„ „ „ November „ Woensdag den 3den en Vrijdag den 19den.
„ „ „ December „ Zaturdag den 4den en Maandag den 20sten.

(*Voor het land*). De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat de ijzeren boei bij het voormalig *fort Erfprins* is weggenomen geworden, ten einde eenige reparatien te ondergaan; zijnde dezelve tijdelijk vervangen door eene noodbaak.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd*,
2 *September* 1858. (34) VAN DER WIJCK.

(*Voor het land.*) De Recepissen van *f* 1 en *f* 5 met primo October 1858 door het Gouvernement buiten omloop gesteld wordende, zoo noodigt de ondergeteekende de houders uit, die Recepissen, vóór het einde der maand September aanstaande, bij eene der 's Lands kassen in deze Residentie tegen zilveren specie te verwisselen.

SOERABAYA, *De Resident.*
27*sten Augustus* 1858. VAN DER WIJCK.
(32)

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 7den September 1858.
Voor de toko van den Heer D. D. van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Woensdag den 8sten September 1858.
Voor de toko van de Heeren Asschenbergh & Co in de stad.

Op Donderdag den 9den September 1858.
Bij den pachter der Pandjes huizen Thetiansoe in de Chin. kamp.

---

mannen bleven waken. Tegen den nacht hield de regen op, en de maan verzilverde de toppen der bergen door haren zachten schijn. Op eenigen afstand ontdekte men de vuren, welke de grensbewakers in hunne legerplaats ontstoken hadden, en nu en dan hoorde men de voetstappen der patrouille, die den pas bewaakte, waardoor zij hoopten te ontsnappen.

De gedachten van het hoofd des gezelschaps waren niets minder dan aangenaam. Don Romnald d'Arcos was het hoofd eener oude Biskaysche familie, en had zich onder de aanhangers van Don Carlos meermalen gunstig onderscheiden. Daar zijne partij herhaalde malen de nederlaag had geleden, had hij zich, eenige maanden vroeger, genoodzaakt gezien, om met zijne vrouw, Donna Francisca, en hun eenig kind de wijk naar Frankrijk te nemen. Zijne echtgenoote was de eenige dochter van eene zeer aanzienlijke familie in Andalusië. Zij had hare ouders en betrekkingen verlaten, om haren man te volgen. Deze, de verbanning moede en naauwelijks geld genoeg hebbende om zijne lotgenooten te onderhouden, had, zoodra de fortuin zijne partij weder scheen te begunstigen, de gelegenheid waargenomen om naar zijn geboorteland terug te keeren; want niets scheen hem akeliger, dan het werkelooze leven, waarin hij de laatste droevige maanden van zijn bestaan had doorgebragt. Met ongeduld verbeidde hij den morgen, en niet zonder bekommering zag hij de wisselvalligheden te gemoet, die de volgende dag hem misschien zou opleveren. Eindelijk brak de lang gewenschte dag aan, en met denzelven hoorde men het geknal van losbrandende vuurwapens aan de andere zijde van de rots. Dit was eene gelukkige omstandigheid voor de vlugtelingen, daar zij de oplettendheid der wacht bepaalde tot den kant, vanwaar het rumoer kwam. De gids en zijn broeder voerden de ongelukkige familie en derzelver tilbare have langs een bijna ontoegankelijk pad, dat schijnbaar slechts voor de klipgeit geschikt was. — Maar Romnald was een Biskayer en aan vermoeijenissen gewoon. Met behulp der huurlingen bragt hij zijne vrouw en zijn kind veilig door den pas, zonder door de wacht ontdekt te zijn geworden. Weldra klonken hun de klokslagen van het dorp Eratson, dat in de vlakte lag, in de ooren. Dit was de plaats hunner bestemming. Het klokgelui riep de gemeente echter niet op tot gebed, maar tot den krijg. — De Christino's werden nogtans door die van Eratson zoo wel ontvangen, dat zij moesten afdeinzen. Zij trokken in der haast, en, zoo als de gids voorzien had, in de rigting van Adules af, en lieten alzoo aan onze reizigers eenen vrijen doortogt. Maar het daglicht verried hen aan de wacht, welke hen voor smokkelaars aanzag en hen onder luid geschreeuw gebood stil te houden.

Estaban zond nu zijnen broeder eene andere rigting uit, met bevel, om zich van tijd tot tijd eens tusschen de rotsen te vertoonen, terwijl hij zelf met onze reizigers in eene geheel tegenovergestelde rigting voorttoog. Door deze list hoopte hij de wacht te verschalken. En dit gelukte hem ook zoo volkomen, dat Romnald en zijn gezin weldra buiten alle gevaar waren. In de nabijheid van Eratson rustten zij een oogenblikje uit. De officier der Carlisten ontblootte zijn hoofd, en gebood zijnen zoon dit ook te doen.

„Melchior!" sprak hij, „ginds ligt Biskaye, uw geboorteland, het mijne, en dat onzer voorouders. Gij moet dat land even liefhebben als gij mij en uwe moeder liefhebt."

Het knaapje luisterde met belangstellende aandacht. „Ik weet," zeide het, „dat ik een Biskayer ben. Mama heeft mij dit gezegd." — „Thans," hernam de vader, „woedt de krijg in dat landschap, en de menschen vermoorden er elkander onderling: kinderen hebben echter niets te vreezen."

Met vonkelende oogen antwoordde de kleine Melchior: „Ik zal niet schreijen, en ook niet bang zijn; ik zal u gerust ter zijde blijven, papa, zonder aan de kanonnen en zwaarden te denken. Doen de Biskaysche jongens dat ook niet? Mama heeft het mij gezegd." — „Wij voeren eenen heiligen krijg: men wil ons onze oude wetten en zeden te niet doen. Onder geworden, zult gij dit beter begrijpen." — „Die boozen," riep het kind, „heeten Christino's! Wij zijn Carlisten!"

Vader en moeder kusten het kind teederlijk, dat zoo vroeg reeds geleerd had, om, met alle Biskayers, achting te koesteren voor hunne *fueros* of oude regten. Zoo vroeg werden reeds de zaden, die in toekomstige jaren in nieuwe burgeroorlogen zouden ontkiemen, in de harten der kinderen gestrooid.

„Denk aan mijne vaderlandsliefde, Melchior!" vervolgde de vader. „Wanneer uw land bedreigd wordt, wees er dan tegenwoordig. Te sterven in en voor uw geboorteland

ADVERTENTIEN.

GEBOORTEN.

Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON*, S. MULLER, *Hupez.*
LEMADJANG (PROBOLINGO). (879)
30 *Augustus* 1858.

Voorspoedig bevallen van eenen *ZOON*, P. M. KRAHMER, geb. *Butteling.*
SOERABAYA, 5 *September* 1858. (887)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed alhier mijne geliefde echtgenoote P. M. TOLEDO, diep betreurd door mij en hare *vier* onmondige kinderen.
SOERABAYA, C. O. NEIJNDORFF.
31 *Augustus* 1858. (880)

Op heden overleed mijne geliefde echtgenoote MARIE LOUISE BOSCH, mij nalatende drie kinderen, die te jong zijn om de waarde van hun onherstelbaar verlies te kunnen beseffen.
KEDIRIE, J. J. BREIJMANN.
22 *Julij* 1858. (882)
Eenige kennisgave.

VENDUTIE

Op Dingsdag den 7den September 1858.

In de lokalen van D. D. VAN BOECKHOLTZ, zal voor rekening van belanghebbenden ter verkoop aangeboden worden, eene BELANGRIJKE PARTIJ GOEDEREN, welke tot sluiting van facturen grootendeels zonder reserve zullen worden verkocht, als:

12 SCHILDERIJEN in OLIE-VERF van bekende Meesters, MAHONYHOUTEN AMEUBLEMENT en SPIEGELS, BRONZEN KROONEN, TAFEL-, HANG- en MUURLAMPEN, INKTKOKERS, PRESSES PAPIER en NACHTSCHERMEN, FIJN GEWERKTE PLEETEN SERVIESEN, BLIKKEN KANTOORLAMPEN, MUURFONTEINTJES, PRESENTEER BLADEN en TROMMELTJES in FIJN LAKWERK, KOPEREN LAMPJES en SLOTEN, IJZEREN VIJLEN, SLOTEN en KURKETREKKERS, DIVERSE GOED GESORTEERDE PROVISIEN, FIJNE WIJNEN, SELTSER WATER en BIER, ABSINTHE, etc.

Alsmede verder goederen, die ter verkoop aangeboden zullen worden; alles een dag te voren te bezigtigen. (850)

NB. Geene goederen kunnen bijgebragt worden.

VENDUTIE.

Op Woensdag den 8sten September

BIJ

ASSCHENBERGH & CO,

VAN

Eene collectie OLIE-VERW SCHILDERIJEN waaronder goede Copieën naar beroemde meesters.

MEDAILLON SCHILDERIJEN, naar den laatsten smaak. Eenige GOUDWERKEN, MAHONIJHOUTEN TAFELS, CONSOLES, KNAPEN met en zonder marmeren bladen, een MAHONIJHOUTEN LEDIKANT, Verschillende nette MEUBELEN, MUUR en MODERATEUR-LAMPEN. Eene partij GROENTEBLIKKEN bij kleine kavelingen, en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt.

Alles daags te voren te bezigtigen. (870)

Op de vendutie van de heeren ASSCHENBERGH & Co *op den 8sten September* zal alsnog worden verkocht:
EENE WELLUIDENDE PIANINO, van *de Ruiter.* (885)

Op de vendutie van den 8sten September a. s. bij ASSCHENBERGH & Co zullen nog verkocht worden:
58 KISTEN FRANSCHE SIROPEN. (888)

PUBLIEKE VENDUTIE

Op Vrijdag den 10den September.

Voor het locaal der WEESKAMER, van **Zijden Stoffen, Gaze anglaise, Merinos, Napolitaine, Laken, Jaconets, Dames kleedjes, Chitzen, Wit linnen, Zijden dames doekjes, Zwarte en gekleurde zijden dassen, Shawls, witte en bonte kinder kousen, een kain Sonket, Soerabayasche en Samarangsche gebatikte Kains, zijden gebatikte slendangs, breed en fijn rijtuig passement, roode Molton dekens, naaidoosjes, necessaires, hangklokjes** en al hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Alles twee dagen vóór de vendutie in het locaal der kamer te zien. (881)

AANKONDIGING VAN EENEN EXECUTORIALEN VERKOOP.

Op Maandag den dertienden September 1800 acht en vijftig, des morgens ten half negen ure, zal te *Grissee*, voor het woonhuis van de Maleische vrouw INTJE SIAM, gelegen in de kampong *Petjakran*, door den ondergeteekende, en door tusschenkomst van het vendu-kantoor te *Grissee*, aan den meestbiedende of hoogst afmijnende worden verkocht:

Een vijfde gedeelte van zeker ERF met het daarop staande steenen met pannen gedekte HUIS en BIJGEBOUWEN, gelegen in de voormelde kampong, blok No. 1, bij de verponding geregistreerd onder No. 380, aangeslagen voor *f* 6000, in eigendom toebehoorende aan de Maleische vrouw INTJE SIAM, huisvrouw van wijlen den Arabier SECH OSMAN BIN SALIM BAHASOAN, zonder beroep, wonende, te *Grissee.*

Deze verkoop geschiedt ten verzoeke van C. A. F. LOTH, gepensioneerd zoutverkooppakhuismeester, wonende te *Grissee*, die ten deze domicilie heeft gekozen ten kantore van den Advokaat en Procureur Mr. JAN ALBERTUS KOOIJMAN, gelegen in de Chineesche kamp te Soerabaya, uit krachte van de in executorialen vorm uitgegevene grosse van eene schuldkennis op den 19den September 1855 onder No. 4 gepasseerd voor GERARD JAN VAN DER TUUK, kontroleur der landelijke inkomsten en kultures der tweede klasse in de afdeeling *Grissee*, tijdelijk belast met het bestuur dier afdeeling, ten einde betaling te erlangen eener som van *f* 2500, zijnde het bedrag van gezegde schuldkennis, behalven de interessen en verdere kosten van executie, ten lasten van voormelde INTJE SIAM; zijnde bij meergenoemde schuldkennis gemeld een vijfde aandeel voor deze schuld verbonden.

LASTEN.

Een hijpotheek onder tweede verband, ten behoeve van vrouwe J. C. F. LOTH, weduwe van wijlen P. DIJSERINCK, groot per resto *f* 2500.— Recepis, met de renten ad één procent 's maands.

Het voormeld een vijfde aandeel wordt ingezet door den executant op eene somma van *f* 100.

De deurwaarder bij den Raad van Justitie te Soerabaya,
(859) C. F. DAMWIJK.

VENDUTIE.

De ondergeteekende maakt bij deze bekend, dat op *Woensdag den 15den September* te *Fodjok*, publiek zullen worden verkocht **2073 Stuks onverkocht gebleven afgekeurde Gouvernements Houtwerken.**

De vendumeester te Grissee,
(863) W. CASTENS.

VENDUTIE

Op Zaturdag den 18den September 1858.

Voor het afdeelings militair Kleeding-Magazijn, van BUITEN MODEL GERAAKTE OFFICIERS en DIVERSE ANDERE GOEDEREN.

De Onder-Intendant der 2de klasse in de 3de militaire Afdeeling op Java.
(861) Hk. VEMER.

VENDUTIE.

Op Zaturdag den 25sten September 1858.

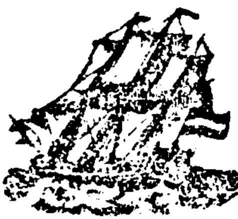
Zal te *Grissee* publiek worden verkocht, het tot den faillieten boedel van den alhier wonenden Arabier SECH OEMAR BIN OSMAN BAHASOAN, behoorende 372½/552 aandeel in het gekoperd barkschip **ATIAT RACHMAN**, groot 238 lasten, met TUIG en INVENTARIS, zoo als het thans op de reede van *Grissee* is liggende.

Het vorenstaande aandeel is verbonden bij den Heer B. J. VAN ECK te *Soerabaya* voor *f* 40,000.

GRISSEE, *De Agenten der Soerabayasche*
20 *Augustus* 1858. *boedelkamer van Grissee,*
(834) D. W. VAN HUTTEN.
W. TAWARIS.

VERTREK VAN SCHEPEN.

NAAR ROTTERDAM

Zal in het einde dezer maand vertrekken, het snelzeilend gekoperd Nederlandsch barkschip **AMBOINA**, Kapt. W. H. RUSMAN.

Dit schip, ten prachtigste voor den overvoer van passagiers ingerigt, vaart eenen geëxamineerden geneesheer, terwijl zich tevens eene melkgevende koe aan boord bevindt.

Nadere informatien en inzage van het plan van dien bodem zijn te bekomen bij de Heeren LEIJNST & VINJU te *Batavia* en alhier bij
(863) ANEMAET & CO.

---

is zalig, maar wanneer men als balling op vreemden bodem moet zwerven, verliest het leven al zijne waarde. Uwe moeder zal u mijne woorden nog wel eens herhalen." — „En waarom wilt gij hem zelf niet meer onderwijzen?" vroeg de dame. — „Francisca!" zeide Don Romnald op een plegtigen toon, „gij weet werwaarts wij gaan."

Dit vreeselijke voorgevoel deed de wangen der vrouw en moeder verbleeken. Stilzwijgend traden onze reizigers het dorp Eratson binnen. — Daar werd de klok weder geluid, doch thans niet meer de alarm-, maar de vreugdeklok, die de burgers zamenriep, om hun geluk te wenschen met hunnen betoonden moed. Zij vereenigden hunne triomfkreten met de toonen der klok, en het geroep: „*Viva el Rey Don Carlos* (Leve Koning Don Carlos!") weêrgalmde door de straten. Weldra herkende men Don Romnald. Het volk verblijdde zich over zijne terugkomst, welke in dezen tijd eene bijzondere gunst des Hemels scheen. Don Carlos was uit Frankrijk ontsnapt, en in Biskaye aangekomen. Daar scheen hem niets ter bereiking van zijn doel te ontbreken dan geschikte hoofdlieden, ten einde de krachten zijner aanhangers, die zoo vol geestdrift waren, te besturen. Eratson vierde een feest. Tallooze guitarres klonken in de straten; op de maat van deze muziek voerden de jongelieden hunne nationale dansen uit, welke hun zooveel genoegen en den toeschouwers zooveel voldoening schenen te geven. De fraaije kleederdragt des lands spreidde hier al hare pracht ten toon: hier zag men het scharlaken vest, de fluweelen broek, het buis van dezelfde stof gemaakt en met tallooze verguldén knoopen bedekt, terwijl het hoofd met eene blaauwe of witte muts prijkte. De roode muts, het onderscheidingsteeken van de aanhangers van Isabella, zou men vergeefs gezocht hebben onder eene bevolking, die met hart en ziel de partij van Don Carlos was toegedaan. — Ook de vrouwen hadden haar feestgewaad aangetogen, en waren niet minder schilderachtig uitgedost in hare vrolijk gekleurde lakensche of fluweelen corsetjes. Hare haren waren in lange tressen gevlochten, welke tot op de knieën afhingen. Alles was vreugde, alles vierde feest. De krijg, die rondom hen heen vreeselijk woedde, was vergeten, ofschoon de vijand zich misschien aan gene zijde des heuvels ophield, en binnen het uur het dorp kon omsingelen. Dan, wat zeide dit? Kwam hij, wel nu, zooveel te beter. Welhaast werd het waarschijnlijk, dat de vijand nog eene kans wilde wagen; want tegen den namiddag verscheen een ruiter op de *plaza*. De zilveren koord, die van zijnen hoed hing, duidde den aanhanger van Don Carlos aan. Terstond schaarden de dorpelingen zich om hem heen.

„Biskayers!" sprak hij, „Mina met zijn leger is tegen het dorp in aantogt."

Aanstonds hield het feest op. De guitarres verstomden. De wijnhuizen braakten hunne klanten uit, en in eenen onbegrijpelijk korten tijd waren de burgers als krijgslieden toe- en uitgerust. Zij waren wel niet op eene en dezelfde wijze gekleed en gewapend, maar zij hadden, als ware patriotten, hunne wapens, hoe verschillend die ook onderling mogten zijn, bij de hand. Hier zag men de karabijnen der smokkelaars, daar de oude Moorsche lanzen en werpspiesen, ginds de oude familiezwaarden, welke verscheidene op elkander volgende Biskaysche geslachten hadden aangegord, ter verdediging hunner aloude wetten en zeden. Zonder opschudding of verwarring rustte zich elk ten strijde, als mannen, gewoon aan gevaren, en altijd gereed om de stem, welke hen opriep ter verdediging der Biskaysche voorregten, te gehoorzamen. Dra toonen van nationale liederen vervulden de lucht. Vrouwen en moeders zegenden hare echtgenooten en zonen, en snelden naar de kerk, om den zegen des Allerhoogsten over hunne wapenen af te smeeken.

Don Romnald kreeg een paard, eene witte muts en de uiterlijke teekenen van een hoofdofficier. Men droeg hem het bevel op over de patriotten van Eratson. Donna Francisca trachtte, in navolging van de vrouwen rondom haar, afscheid van hem te nemen, zonder een enkelen traan te storten. Met eene door gesmoorde snikken onduidelijk gewordene stem vroeg zij hem, waar en wanneer zij elkander zouden wederzien.

„Morgen misschien te Lecarros, werwaarts een mijner getrouwste vrienden u geleiden zal," was het antwoord. — „Tot morgen dan!" zeide zij. „Maar toef vooral niet langer. De tijd is lang genoeg voor eene eerste scheiding."

Toen de troep verdwenen was, en de verlatene straten de afwezigheid van de verdedigers verkondigden, taande de glans van Francisca's oogen, en hare wangen verbleekten. Zij vatte haar kind bij de hand, en zeide op eenen bijna onverstaanbaren toon: „Kom, mijn jongen! laat ons naar de kerk gaan, en voor hem bidden."

(*Wordt vervolgd.*)

SOERABAYA, den 6den September 1858.

TELEGRAM

Aangeboden te Batavia den 4den dezer des voormiddags ten 9 ure 30 minuten, ontvangen te Soerabaya des namiddags ten 5 ure 39 minuten.

De Europesche land-mailpaketten loopende tot 24 Julij ll. zijn in den avond van den 3den dezer te Batavia aangebragt.

Uit Nederland valt geen staatkundig nieuws mede te deelen.

Z M. de koning is tot herstel van gezondheid naar Wiesbaden vertrokken.

Door de vergadering van deelhebbers in de Nederlandsche Handel-Maatschappij is toestemming verleend tot het aangaan eener nieuwe leening van vijf millioen.

Door den koning is vergunning verleend tot het aanleggen eener tweede onderzeesche telegraaflijn tusschen Nederland en Engeland, welke uit eerstgenoemd land van Zandvoort zoude uitgaan.

In Engeland is de bill, waarvan de vorige landmailtijdingen melding maakten door het lagerhuis aangenomen.

Lord Campbell is tot den pairsrang verheven.

De gewezen koning van Oude wordt als staatsgevangene beschouwd, wegens aanhitsing van den Britsch-Indischen opstand.

Het handelshuis Astley Williams & Co, te Liverpool heeft zijne betalingen gestaakt.

In Frankrijk worden te Cherbourg groote toebereidselen gemaakt voor het aanstaande bezoek der koningin van Engeland.

In Spanje heeft O'Donnell het bewind aanvaard.

Omtrent den opstand der Muzelmannen te Djadda in Arabie (zie onze rubriek *Suez* in ons No. 69) zijn de volgende bijzonderheden bekend geworden.

Vijf en veertig christenen, waaronder de Engelsche en Fransche consuls zijn op eene vreesselijke wijze vermoord. De op de plaats aanwezige Grieken zijn gespaard geworden.

De mailboot heeft te Batavia geene nadere tijdingen van de expeditie tegen Djambie aangebragt.

HANDELSBERIGTEN.

De tijdingen omtrent den stand der voornaamste artikelen duiden verbetering aan.

Koffij ruim prijshoudend. Prijzen 32 à 36 c.

De *suiker* veiling der N. H. M. op den 20sten Julij gehouden, is gunstig afgeloopen. Voor *bruine, blonde* en *grijze* ½ *witte* soorten zijn prijzen besteed, die men *f* ¾ à *f* 1. hooger kan rekenen, dan die der veiling van 11 Mei.

Thee lusteloos.

Katoen verkeert in eene goede stemming.

Indigo gevraagd.

Specerijen zonder handel.

Tabuk flaauw.

Rijst, Arak en *Kamfer* lusteloos.

Tin f 69.

Rotting f 2 lager verkocht.

De militaire manoeuvres in het vuur door de verschillende wapens van het garnizoen dezer vesting, bij gelegenheid der viering van het achttiende geboortefeest van Z. K. H. den Prins van Oranje, waarvan wij in ons blad van 30 Augustus ll. No. 69 melding maakten, hebben op laatstleden Zaturdag plaats gehad.

Ten 6¼ ure des morgens namen de drie bataillons infanterie, de veld en- vesting artillerie en de kavallerie hunne positien op en in de omstreken der vestingwerken nabij de Simpangsche barriere in, en werd een uitval op den vijand, die van de zijde van de Pendjagalanweg kwam aanrukken, met juistheid, kracht en orde voorgesteld.

Na afloop hiervan stelden zich de troepen op de oude passeerbaan in slagorde, om hunne manoeuvres in het vuur voorttezetten.

Door den kolonel kommandant der 3de militaire afdeeling werd vervolgens voor het front der parade uitgereikt aan den 1sten luitenant adjudant O. F. van Cattenburch het brevet van ridder der militaire Willemsorder 4de kl. en aan den inlandschen onder officier . . . . het brevet van het eereteeken voor inlandsche militairen, waarmede zij ter belooning voor hun gehouden gedrag bij gelegenheid der laatste expeditie op het eiland Timor door den Koning begiftigd waren, waarna de troepen op de gewone wijze defileerden.

Eene talrijke menigte had zich in de omstreken der passeerbaan begeven om getuigen te zijn van dit schoone militaire schouwspel, dat in de beste orde is afgeloopen.

Op den avond van ll. Zaturdag vereenigden zich vele burgerlijke en militaire autoriteiten en ingezetenen leden der Societeit *Concordia*, ten einde den feestdag in gepaste vrolijkheid te besluiten.

Bij die gelegenheid werd door den heer Jonkhr. Mr. H. C. van der Wijck, resident van Soerabaya het feest van dien dag, in eenen gepasten feestdronk, in hartelijke bewoordingen uitgesproken, herdacht.

Gisteren werd bij de godsdienst oefening der beide Christelijke gemeenten alhier den zegen des Allerhoogsten plegtig afgesmeekt over den jongen Vorst, die eenmaal geroepen zal worden tot de heerschappij over deze gewesten.

— Laatstleden Vrijdag namiddag heeft zich een inlander, dienende als stalmandoor in het *Marine Hotel*, door middel van ophanging van het leven beroofd. Bij de ontdekking dezer wanhopige daad, die aan verwarde geldelijke omstandigheden wordt toegeschreven, waren alle pogingen om zijn leven te redden reeds vruchteloos.

Van gouvernementswege is te Soerabaija openbaar uitbesteed het transport gedurende het jaar 1859 van zout van de hoofddepôtpakhuizen te Boender naar de zoutverkoop-pakhuizen te Bremie, Padjarakan, Phaeton en Lemadjang, in de residentie Probolingo, respectivelijk tegen *f* 35, *f* 23,90, *f* 16,90 en *f* 26,60 de koijang.

BANJOEMAAS. — Het Nederlandsch-Indisch barkschip *Hector*, toebehoorende aan de firma Paine Stricker & Co, te Batavia en gevoerd door J. C. Kruijmel, is den 8sten Augustus vastgeraakt op de zeebank, dwars van Karangbollong. Niettegenstaande alle aangewende pogingen, ondersteund door van Tjilatjap gezonden hulp, is het niet gelukt het schip weder vlot te krijgen.

Van de lading, bestaande uit 400 koijangs gouvernements zout, zijn reeds 60 koijangs van boord gehaald, terwijl het vooruitzigt bestaat dat nog 40 koijangs zullen behouden worden.

Het overige acht men voor verloren. De inventaris is grootendeels behouden.

PALEMBANG. — Gedurende de maand Julij was de handel op de hoofdplaats niet zeer levendig.

Uit de binnenlanden werden aangevoerd:

5,660 pikols rijst, 5,226 pikols padie, 62 pikols kapas, 19 pikols getah karet, 8 pikols getah pertja en 16 thails stofgoud.

Het zoutdebiet bedroeg in die maand 53 koijangs en 13 pikols. Aan inkomende en uitgaande regten werd ontvangen *f* 3.938:36.

In sommige streken der beneden-divisien hebben de katoen-aanplantingen veel door regen geleden. De meeste vruchten vielen af, vóór dat zij rijp waren. Op andere plaatsen zijn de aanplantingen door het ongedierte beschadigd.

Onder de uitheemsche katoensoorten stond de *Boyds prolific* katoen vooral zeer gunstig.

De bevolking is overal bezig met het omkappen der boomen op de boschgronden, welke moeten dienen tot het aanleggen van ladangs of rijstvelden.

Eenige kwaadwilligen hebben getracht om de doeson Sendawar in de Kikim te verontrusten, waarin zij echter door eenige pradjoerits en doesonbewoners zijn verhinderd.

RIOUW. — Eene den 30sten Junij ll. met brieven van Riouw naar Bangkalis (Siak) gezondene sampang, is op de terugreis, nabij het eiland Padang, door eene gewapende praauw, bemand met een 25tal Boeginezen aangevallen. Na al de ammunitie verschoten te hebben, moest men voor de overmagt der aanvallers bukken en op het eiland de vlugt nemen, met achterlating van het vaartuig, waarin eene lilla benevens een geweer van het garnizoen te Bangkalis.

Van het eiland Padang zijn de beroofden drie dagen later in eene kleine praauw weder te Bangkalis aangekomen.

Een van daaruit ingesteld onderzoek in de kreken en vaarwaters der omliggende eilanden leverde geen spoor van de boosdoeners. (*Jav. Cour.*)

DAG-ORDER. Blijkens het gouvernements besluit van 9 Julij 1858 No. 24, heeft het Z. M. onzen geeerbiedigden Koning behaagd:

a. Magtiging te verleenen om, tot dat de Militaire Weduwen en Weezen- en Verhoogde Pensioenfondsen geacht zullen moeten worden, overeenkomstig de grondslagen, waarop zij thans rusten, in eenen normalen toestand te verkeeren, te blijven toepassen, het in de laatste jaren ten aanzien van het Verhoogde Pensioenfonds aangenomen stelsel van gemengde subsidiën, en wel in dier voege, dat, bijaldien de overwinst van het Weduwen- en Weezenfonds, na aftrek van minstens *f* 20,000 tot aanwas van diens kapitaal, over een gegeven jaar, ontoereikende mogt worden bevonden tot dekking van het te kort van het Verhoogd Pensioenfonds over hetzelfde jaar, het ongedekt gebleven

gedeelte van het te kort, zal worden te goed gedaan uit 's lands kas, bij wijze van verhooging van de jaarlijksche subsidie van ƒ 27,000, toegestaan bij het Koninklijk besluit van den 27sten November 1842 No. 76 (Indisch besluit van 24 Junij 1843 No. 2);

b. Het leger een nieuw en dadelijk werkend bewijs te geven van Hoogstderzelver belangstelling en welwillendheid in hetzelve, door te bepalen, „dat het Verhoogd Pensioen-„fonds is ontheven van de terugbetaling der som van „méér dan eene tonne gouds, die hetzelve bevonden is, „onder 1 Januarij 1851 aan 's lands kas in Indie schuldig „te zijn;"

terwijl ik met Zijne Excellentie den Minister van Koloniën vertrouw, dat 's Konings beschikking in deze, door het korps officieren der landmagt in Indie met erkentelijkheid zal worden ontvangen als eene regeling, die hunne belangen overeenbrengt met die van de fondsen, waaraan hunne teederste belangen niet minder innig verbonden zijn, dan die, van hunne door den dood na te latene betrekkingen.

Het is mij eene aangename taak, het bovenstaande ter kennis van het Leger te brengen.

HOOFDKWARTIER BATAVIA, *den 20sten Aug.* 1858.

(w. g.) *De Luitenant-Generaal,*
Adjudant des Konings in buitengewone dienst,
Kommandant van het Oost-Indisch Leger.
DE STUERS.

(*Bat. Handelsblad.*)

— Onder de vele practische en nuttige werktuigen, welke de thans op eene reuzenschaal geheel nieuw herbouwde Machine-Fabriek des heeren J. Baijer te Soerabaija, bij ons heeft bekend gemaakt, verdient voorzeker ook eene *Casse-Sucre* genoemd te worden. Vergissen wij ons niet, dan is dat werktuig eene bepaalde uitvinding of wel eene althans volmaakte verbetering van alles, wat van dien aard bekend was, zoodat men het gerustelijk eene uitvinding van dien verdienstelijken werktuigkundige noemen mag.

Deze *Casse-Sucre* is een zeer eenvoudig, en wat hem het meest aanbeveelt, is een zeer portatief en gemakkelijk te hanteren toestel. In een houten trechter worden de lompen of brokken suiker geworpen. Een met sterke stalen haken voorziene cijlinder verbrijzelt deze in kleine stukjes. Daarna vallen die stukjes tusschen twee cijlinders, die men met eene stelschroef naar de verlangde fijnheid kan stellen, en welke de suiker, zonder die, zoo als bij het stampen, tot stof te brengen, tot een poeder van gewilde fijnheid vermalen, waarbij het grein in zijne volle scherpte behouden blijft. Twee man hoogstens werken met dit zoo nuttige werktuig, hetwelk bijna geene plaats beslaat, en waarvan slechts één enkel voldoende is, om gedurende den arbeidstijd eener suiker-fabriek 10/m of zelfs meer pikols te bewerken. De aldus bewerkte suiker, wordt in den handel gaarne 1 tot 1¼ nommer van het standmonster getaxeerd boven gelijksoortige suiker, welke bij het stampen alle grein en cristalglans verloren heeft.

Het geheele toestel kost slechts ƒ 400.— en is van zooveel belang voor de industrie, dat wij er de aandacht op vestigen van hen, die met de voortreffelijke producten der Koninklijke fabriek „de Volharding" des heeren Baijer, thans Baijer & Co, minder bekend zijn, eene fabriek, die over een jaar de eerste zal zijn, die in eene kolonie eene volledige stoommachine met een volledig toestel tot verkoking in het luchtledige, en zelfs eene stoomboot geheel nieuw zal hebben vervaardigd.

(*Sam. N. en A. Blad.*)

BRITSCH INDIE.

Naar het schijnt zijn de rebellen, als ware het, verlamd en ongeschikt om verder wederstand te bieden, en kan dus de tijd niet verre meer zijn, dat zij zullen verslagen worden, tenzij zij zich voor dien tijd aan het wraakzwaard onttrekken, door ongemerkt naar hun huis en have terug te keeren. — Hadden zij zich met kracht tegen Bhurtpore of Jeypore gekeerd, op den oogenblik dat Generaal Napier ophield hen te vervolgen, dan zouden zij eenig oogenblikkelijk voordeel hebben kunnen behalen, dewijl zij in beide die steden een groot aantal der ingezetenen in zeer gunstige stemming te huuwaarts zouden hebben gevonden. Hunne onbegrijpelijke laauwheid echter is oorzaak dat alle hoop op goeden uitslag thans voor hen onmogelijk is geworden. — De vesting Bhurtpore is thans bezet door de Jats, die ons gedurende al den tijd van den opstand zijn getrouw gebleven, en Jeypore wordt thans verdedigd door drie duizend Europeanen, die onder bevel van Generaal Roberts op den 4den Julij de stad introkken. — Waarschijnlijk is deze verandering van bezetting nog onbekend bij den vijand, die nog immer voortgaat met langzaam naar Jeypore voort te rukken, daarbij tevens aan eenige door hen verwacht wordende versterkingen den tijd gevende om zich bij hen te voegen. Welligt ook is hunne bedoeling om de weifelenden in Jeypore tijd te geven om zich te beslissen en zich openlijk vóór hen te verklaren. — Hoe het echter zijn moge, zij hebben te lang gewacht en zullen zich in hunne taktiek zeer bedrogen vinden, wanneer zij zich op eens tegenover eene groote Engelsche strijdmagt zullen vinden.

Naar men zegt is Maun Singh belegerd in zijn fort Shakgurh bij Tijzabad, waar hij wordt ingesloten door eene groote magt van sepoys en volgelingen van de Begum. De sepoys zijn zeer tegen hem ingenomen wegens zijne laatste handelingen, en hebben de menigte tegen hem opgeruid door uitstrooijen dat hij Christen is geworden. — Dit is eene voor hem zeer gevaarlijke laster, vooral op eenen oogenblik als thans, dat hij al zijne strijdbare volgelingen noodig heeft om zijne belegeraars het hoofd te kunnen bieden. Hij zal nu het aangename ondervinden van op zijne beurt te worden belegerd door woestelingen die naar Christenbloed dorsten, en kan zich troosten met de opmerking dat hij niet slechter af is dan het garnisoen van Lucknow was, toen hij zijne eigene troepen tegen die plaats aanvoerde. — Het is te betreuren dat de drang der omstandigheden het raadzaam maakt zulk een man als bondgenoot te erkennen, en zou het geen groot ongeluk zijn als de vijand zijne sterkte bemagtigde en hem dezelfde behandeling deed ondervinden die hij op zoo velen der onzen heeft toegepast. — Als het echter waar is dat sir Hope Grant's colonne tot zijn ontzet is gezonden, heeft hij weinig te vreezen.

Kapitein Generaal Canning heeft zich weder den loef laten afsteken door de muitelingen, die thans de Grand Trunk weg weder in hunne magt hebben, ten gevolge waarvan de gemeenschap tusschen Bombay en Calcutta is afgesneden. — Voor twee maanden geleden reeds hoorden wij, dat langs dien geheelen weg Europesche militairen zouden worden gestationneerd, ten einde dit eenigst middel van gemeenschap onbelemmerd te houden, doch dit voorstel schijnt, even als zoo vele andere, tot nader order te zijn uitgesteld.

Het volgende is van Ghazeepore gedagteekend 17 Julij. Het district hier is weder in oproer. — De dorpen die zich nog buiten gemeenschap met de opstandelingen hadden gehouden, hebben thans met hen gemeene zaak gemaakt. — De heer Probijn is gedurende een paar dagen bestookt en in zijn huis belegerd geworden, en thans hooren wij dat kapitein McMullin met het grootste gedeelte van zijn policie-bataillon ook belegerd wordt gehouden. Eenige troepen zijn tot zijn ontzet gezonden, en de rebellen zullen zich bij de nadering derzelve, waarschijnlijk uit de voeten maken.

Er loopt een gerucht dat het 73ste regiment eene belangrijke overwinning behaalde nabij Sorson waar hetzelve door de opstandelingen werd aangevallen. De Brigade Generaal Doug as is thans militaire kommandant in de districten Behar, Shahabad en Ghazeepore. Op elken post van eenig belang zal een olifantencorps worden opgerigt, elk van welke dieren eene tent zal dragen, waarin zes Europeanen zich behoorlijk kunnen bewegen, en zullen aldus kleine detachementen Europeanen het land kunnen schoon houden gedurende den regentijd. Het militaire departement belooft zich veel goeds van dit nieuwe plan, maar anderen, die met slecht weder op olifanten hebben gereisd, zijn van eene tegenovergestelde meening.

Weet gij reeds dat Hussun Olla Khan, de voornaamste raadsman van den verbannen koning van Delhi niet slechts is in vrijheid gesteld, maar nog daarenboven hem een pensioen is toegewezen van zeventig ropijen per maand.— Vreemd als het klinken moge, is het echter eene daadzaak, en het Hussen alle reden om zich gelukkig te achten, want als zijne geheime gedachten eens openbaar werden, geloof ik dat het zou blijken dat hij zelf weinig hoop op lijfsgenade had. — Nadat Delhi weder in onze magt was, deed hij, even als honderde anderen, zich voor als of hij altijd de getrouwste onder Engelands onderdanen was geweest, maar zeer zwaar zou het hem vallen eenig bewijs voor de waarheid van zijn beweren te leveren.

NEDERLAND.

Uit onderscheidene aanteekeningen heeft men een vergelijkende staat opgemaakt van de buitengewoon warme zomers, die sedert de zevende eeuw in Europa hebben geheerscht, en waaraan het navolgend overzigt ontleend is. De eerste buitengewoon warme zomer, waarvan in de geschiedenis der 7de eeuw melding werdt gemaakt, is die van 658, in welk jaargetijde er door geheel Frankrijk gebrek aan water heerschte. In 879 deed zich in de omstreken van Worms meermalen het geval voor, dat de landarbeiders, ten gevolge van de hitte, op hunne akkers dood nedervielen. In 933 ging de oogst, inzonderheid in Duitschland, grootendeels verloren, doordien de granen en vruchten op de meeste plaatsen letterlijk verschroeid waren. In het jaar 1000 liepen de rivieren en bronnen in het Oostenrijksche zoo volkomen droog, dat men verpligt was de doode visschen op den ledigen bodem weg te ruimen, om de verpestende uitwaseming te doen ophouden. In 1022 hoorde men overal van menschen, paarden en koeijen, die op het veld bezweken waren. In 1132 liep de Rijn in den Elzas totaal droog, terwijl de bodem daar in die omstreken op onderscheidene plaatsen door de hitte met kloven als doorgroefd werd. In 1159 was de hitte in Italie, zelfs voor de Italianen, onuitstaanbaar. In 1171 openbaarde zich hetzelfde verschijnsel bij de Duitsche volken. Bij den slag van Bêla in 1260 bezweken bijna zooveel soldaten onder den invloed der zonnestralen, als onder de slagen des vijands. In 1276 en 1277 heerschte er in schuren en stallen algemeen gebrek aan wintervoorraad, doordien de aanhoudende hitte het gras en de veldgewassen op de landerijen had doen verkwijnen, welk geval zich in 1293 en 1294 herhaalde. In 1303 en 1304 waren de Loire, de Rijn, de Seine en de Donau wegens den lagen waterstand onbevaarbaar en kon men op sommige plaatsen droogvoets de bedding passeren. Dit laatste was in 1393 en 1474 insgelijks het geval met den Donau, en wel uitsluitend in de Hongaarsche landen, waar de temperatuur in die twee zomers gelijk stond met die van de woestijn Zahara. De jaren 1538 tot en met 1541 kenmerkten zich algemeen door eene hevige en met iederen zomer toenemende warmte, die wel van 1542 tot 1555 tot minderen graad terugging, maar in 1556 op eens weder zooveel te heviger inviel. De buitengewone droogte, in 1615 en 1616, zoowel als de ondragelijke hitte van 1646, zijn in de geschiedenis van alle Europesche landen bekend. Van de in 1652 heerschende droogte door het geheele Schotsche rijk wordt in de gedenkschriften van dat land melding gemaakt, als van eene bijzonderheid, die zich daar nog nooit in die mate had voorgedaan. Meer in de Midden-Europesche landen staat de zomerhitte van 1698 als niet minder drukkend aangeteekend, en was het daarop volgend jaar de lucht eenigzins koeler, zoo kenmerkten zich toch de drie eerste zomers der 18de eeuw op nieuw door eene buitengewone warmte, die in Frankrijk haren hoogsten graad bereikte. In 1718 viel er te Parijs in den tijd van vijf maanden geen enkelen regendroppel, terwijl er, volgens de gedane waarnemingen, eene warmte heerschte, gelijk staande met 97° Fahrenheit, en er in die omstreken wegens het dorre gras even zoo min aan den hooibouw, als wegens het verdroogde afvallende ooft aan eene inzameling van boomvruchten te denken viel. Onder de warmste zomers vermeldt men ook die van 1723 en van 1743 tot en met 1746, die evenwel nog werden overtroffen door die van 1748, 1754, 1769, 1767, 1778, 1779 en 1788. In 1751 en 1753 zijn er zelfs dagen geweest, dat de schaal van Fahrenheit 98° en eenmaal 99° teekende; en toch klom dit in 1802 nog hooger, daar de thermometer in dat jaar den hoogsten stand bereikte, waartoe zij nog ooit in de schaduw gekomen was. Bij menigeen zullen de zomers van 1811 en 1818 ook nog wel in het geheugen liggen; terwijl zeker geen Parijzenaar zal vergeten welk eene verzengende hitte er juist tijdens de historische Julijdagen van 1830 heerschte. Kenmerkte zich de zomer van 1835 ook al door eene buitengewone warmte, zoo was toch die van 1846 nog merkwaardiger, daar de schaal van Celsius in het Louvre toen zelfs eenmaal in de schaduw 36, zijnde ruim 96 Fahr. en in het zonnelicht voor een oogenblik 40, en dus 104° Fahr., aanwees, Uit deze en meer andere waarnemingen wil men opmaken, dat wij tot 1861 onze tegenwoordige warme zomers zullen behouden.

— Door den Heer Buijs Ballot, hoofddirecteur van het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch instituut, is aan den minister van binnenlandsche zaken uitgebragt een verslag omtrent de werkzaamheden en den toestand van dat ligchaam in het jaar 1857—1858. In dat verslag (in de *Staats-Courant* van heden opgenomen). worden achtereenvolgens behandeld: *a.* de hulpmiddelen van het instituut, *b.* de theoretische en *c.* de praktische waarde der verrigte werkzaamheden. Onder laatstgenoemde afdeeling wordt vermeld, dat door 63 Nederlandsche schepen, die op de uitreis naar Java de wenken van het instituut meer of min in acht namen, gemiddeld 9.4 dag gewonnen is; terwijl 22 schepen naar Australie gemiddeld 13.1 etmaal vooruit waren boven anderen, die gelijktijdig voeren, maar de werken van het instituut of de kaarten van Maury niet of minder geraadpleegd hebben. De waarde der werken van het instituut wordt overigens genoegzaam bewezen door het gedurig toetreden van meerdere gezagvoerders.

FRANKRIJK.

— Uit officiele bescheiden blijkt, dat het getal bewoners van het gansche rijk bedraagt 35,783.059 zielen. Met het einde van 1855 was concessie verleend tot het aanleggen ter lengte van 11,496 mijlen, waarvan 4925 mijlen voor het verkeer waren geopend. De groote rijksstraatwegen hadden eene gezamenlijke lengte van 36,038 mijlen, de departementale wegen 47,000 mijlen en de gemeente-wegen hadden eene lengte van 67,949 mijlen. Het bevaarbare gedeelte der rivieren had eene lengte van 8818 mijlen. De kanalen 4715 mijlen. In negen departementen waren op het einde van dat jaar nog geene spoorwegen aangelegd, namelijk in het dep. der Alpen, der beide Pyreneën, Corsica en der Vendée. In 24 anderen had men de concessie erlangd tot het aanleggen er van, maar waren nog geene spoorwegen voor het verkeer geopend.

— In het dorp Forges, behoorende tot het kanton Limours, heeft een vader gepoogd zijnen zoon om het leven te brengen. Pierre Honoré Roussin, een man van 72 jaren, landbouwer van beroep, had namelijk reeds eenigen tijd, wegens geldelijke belangen, in onmin geleefd met zijnen zoon Ernest, van beroep landbouwer, in het nabij gelegen gehucht Aux Tours Op raad van een bejaard notaris, de Heer B., die zich tevens tot bemiddelaar in hun geschil aanbood, hadden zij evenwel besloten die zaken uit den weg te ruimen, waartoe zij eergisteren ten huize van den ouden Roussin eene comparitie hielden. In die zamenkomst kwam het tot hooge woorden; eensklaps greep de oude Roussin in een oogenblik van opgewondenheid, een geweer, dat bij den schoorsteen hing, met den uitroep, dat zijn zoon het er niet levend zou afbrengen De oude notaris kwam terstond tusschen beiden en belette hem, dit voornemen ten uitvoer te brengen, terwijl Ernest, die wel bemerkte, dat zijn vader hierdoor nog meer in woede ontstoken werd, begreep dat het voor hem voorzigtiger zou zijn het huis te verlaten. Hij ging dan ook terstond naar beneden, en bevond zich reeds in den tuin, dien hij moest doorgaan, om bij de deur aan den weg te komen, toen de oude Roussin, die in de kamer was gebleven, uit het open venster op hem mikte en werkelijk vuur gaf Ernest viel op den grond, doch gelukkig was het geweer slechts met groven hagel geladen, die bij het afvuren uit elkander spatte, zoodat hem slechts twee korrels in het gezigt en het hoofd waren doorgedrongen, die wel zware, maar, zoo het schijnt, geene doodelijke wonden hebben te weeg gebragt. Nadat de heelmeester zijne eerste zorgen aan den gewonde had gewijd, is deze naar zijne woning vervoerd, terwijl de vader in arrest is genomen.

— Op spoorwegen gebeurt het van tijd tot tijd, dat reizigers hunne plaatsbriefjes verliezen, hetgeen den conducteurs in niet geringe ongelegenheid brengt Een reiziger, die de gewoonte scheen te hebben aangenomen om zijn billet telkens zoogenaamd te verliezen, is door de regtbank van enkele policie alhier deswege veroordeeld tot eene geldboete van 400 frs. en in de kosten van het proces.

— De Fransche *Pays* geeft weder een staaltje van de oppervlakkigheid der Fransche bladen, wanneer het vreemde landen geldt. In een zijner laatste nommers leest men: „Een bijzondere brief van de Kaap de Goede Hoop, dd. 10 Mei, brengt ter onzer kennis een zeer belangrijk en in *Europa onbekend* feit, dat zich in Zuid-Afrika heeft voorgedaan. Dit feit is de vorming van een nieuwen onaf-

bankelijken, wettig gekonstitueerden staat, die bewoond wordt door eene blanke bevolking, uit *verschillende natien van Europa* voortkomende." En welke is nu deze belangrijke en nieuwe gebeurtenis, welke de *Pays* zich haast aan Europa te verkondigen? Niets anders dan de vestiging der Transvaalsche republiek aan de Kaap door de Hollandsche boeren, welke de *Pays* „Boërs" noemt. Volgens dit blad bestaat de bevolking voornamelijk uit „Hollanders, *Franschen, Engelschen* en *Duitschers*." Zou de *Pays* dit laatste welligt als eene in Europa onbekende zaak willen voorstellen?

DUITSCHLAND.

Mevrouw Ida Pfeiffer is dezer dagen van hare reis naar Madagascar over Londen hier aangekomen. Zij verkeert in lijdenden toestand en is sedert eenige dagen door eene soort van klimaat-koorts aangetast. Vermits hare middelen door de reis en de gevangenis onder de barbaren eenigermate schijnen uitgeput te zijn, heeft het bestuur van het algemeene ziekenhuis hare opneming en verpleging in dat gesticht op billijke voorwaarden toegestaan.

NOORD AMERIKA.

Het als toonbeeld der vrijheid zoo geprezen land der Ver. Staten levert al wederom een staaltje op van de algemeene zucht zijner inwoners tot het geld; zelfs de verhevenste onder hen laten zich door die zucht medeslepen en vergeten zich zoo ver, van eene hand aan de omkoopingen te leenen. Tot het bekomen eener vergunning voor den aanleg van een ijzeren weg, is door een officieel verslag aan de wetgevende magt het blijk geleverd, dat 13 leden van den Amerik. senaat eene som hebben ontvangen van 135,000 doll.; 60 leden van de staten-kamer ieder tusschen 5 a 10,000 doll; er bevonden zich in die kamer slechts 4 leden, die uit overtuiging voor de vergunning hebben gestemd. De gouverneur van den staat Wisconsin, waarin de ijzeren weg ligt, bekwam het kleine aandeeltje van 50,000 doll.; de secretaris 5000 doll.; de plaatsvervangende gouverneur het kapitaal van 10,000 doll. en de controleur der bank de fabelachtige som van 100,000 doll. Bovendien zijn er nog 250,000 doll. aan andere personen uitgedeeld. Bij het verhoor heeft de voorzitter van den ijzeren weg verklaard, dat er kleine „geldelijke gedachtenissen" aan eenige wetgevers werden gegeven.

DE VEREENIGINGEN VAN POLITIEKE VLUGTELINGEN IN ENGELAND.

Betreffende de genootschappen van politieke vlugtelingen deelt de *Augsburger Zeitung* o. a. onderstaande bijzonderheden mede, die natuurlijk geheel voor rekening van dat blad komen.

De leden van het beruchte genootschap *Marianne*, grootendeels uit Franschen en Italianen bestaande, houden hunne gewone zittingen in Holborn en Leicester Square, waar zelfs in de openbare byeenkomsten van deze razenden, oproer, plundering en staatkundige moord in alle mogelijke nuancen gepredikt wordt. Wie ooit in de gelegenheid was, om Pijat, Tallandier, Vincent, Amiel en Ribeyroles daar te hooren spreken, zal van de strekking en de bedoelingen dezer bende zamenzweerders overtuigd zijn, en men kan het naauwelijks gelooven, dat de Engelsche wetten dit dulden. De geheime bijzonderheden van deze verraderlijke plannen worden wel is waar niet in de openbare zitting besproken, doch de laatsten bewijzen in allen gevalle het feitelijke bestaan van dit revolutionnaire genootschap en dat het door de Engelsche wet geduld wordt.

Mazzini staat in het naauwste verband met het genootschap *Marianne* en al zijne aanhangers zijn daarvan leden. Orsini heeft in der tijd in de openbare bijeenkomsten van dit genootschap verschillende redevoeringen gehouden en ook eenige brokstukken uit zijne onzinnige, leugenachtige brochure: *The Austrian Dungeons of Italy* voorgelezen, die hij later bij Routledge en Co, in Ferrington-street heeft laten drukken. Tot zendelingen, welke de geheime zuster genootschappen van dien aard in Frankrijk bezoeken moesten, bediende de *Marianne* zich bij uitsluiting van zoodanige personen, die geene Franschen waren, ten einde daardoor de aandacht der Fransche politie, wier agenten bijna alle Fransche vlugtelingen persoonlijk kennen, om den tuin te leiden. Italianen, Polen en zelfs Engelsche Chartisten reisden, voorzien van valsche passen, door Frankrijk en voerden ongemoeid den last van het geheime verbond uit. Wanneer deze personen van hunne reizen te Londen terug kwamen, beroemden zij er zich gewoonlijk op, dat zij de Fransche politie, om den tuin geleid hadden en wij hadden eens gelegendheid, in eene restauratie te Londen, een aantal bijzonderheden van zulk eene reis uit den mond van een Italiaan, genaamd Amari en van een Hongaar, Teleki Sandor te hooren, welke zij, aan een tafeltje gezeten, aan onderscheidene Fransche vlugtelingen verhaalden.

Behalve de *Marianne* bestaat er nog een tweede, zeer wijd vertakt geheim verbond, dat wel in den vorm van het bestuur en in sommige bijzonderheden van de rigting der *Marianne* eenigzins afwijkt, maar die toch ten opzigte van de middelen tot omverwerping van de tegenwoordige regering in Frankrijk, geen haar beter is. Verscheidene fractien van vlugtelingen, b. v. die van Louis Blanc, en van Ledru Rollin, moeten eerst onlangs, d. i. kort voor den aanslag van 14 Januarij zich bij het *committé revolutionnaire* aangesloten hebben. Dit geheim verbond bezit in de onmiddelbare nabijheid van Frankrijk, d. i. te Guernseij en Jerseij, zeer active zustervereenigingen.

Met dit *committé revolutionnaire* staat de imprimerie van den Pool Zeno Swentoslawski in Rupertsstreet, Haymarket, in het naauwste verband. Daar worden revolutionnaire geschriften in alle talen gedrukt en ten deele openbaar voor de glazen geplaatst. Swentoslawski vormt met de Polen Papowski, Chodzko, Kozjell, Ropniewski, Zimcovics en anderen een enger committé, dat zich de verspreiding van de revolutie in Polen, Posen en Galicie tot taak gesteld heeft. Een zendeling van dit committé, genaamd Olczowski, werd eens te Hamburg in hechtenis genomen; hij was in het bezit van een aantal vlugschriften, welke hij naar Polen en Galicie brengen moest. Hij karakteriseert de rigting dezer menschen echter beter dan de wijze, waarop zij hunne openbare bijeenkomsten houden. Ik woonde eens uit nieuwsgierigheid zulk eene vergadering bij, die tot viering van, ik weet niet welke revolutionnaire gebeurtenis gehouden werd. Het lokaal was een soort van kelder en boven de deur hing een plakkaat, waarop met roode letters gedrukt stond, dat het publiek tot het bezoeken van dit republikeinsche feest uitgenoodigd werd. Op vier tafels stonden groote flesschen met jenever, brandewijn en bier, ook tabak en aarden pypen. Een oude Fransche vlugteling, met eene stem, die de duidelijke sporen droeg, dat zijn bezitter op den duur een rijkelijk gebruik van brandewijn maakt, opende de vergadering met eene bulderende aanspraak, waarbij hij zorg droeg zijne keel van tijd tot tijd met een glas gin te bevochtigen. Men noemde hem de père Cahaigne; hij moet vroeger journalist te Parys geweest zijn. Een voormalige redacteur van de republikeinsche Reforme, genaamd Ribeyrolles, kwam reeds dronken in de vergadering en hield al vloekende eene aanspraak, waarna hij zich naast eene flesch cognac nederzette. De meeste aanwezenden waren werklieden, met smerige, gescheurde blouses en verwilderde baarden. Zij vielen op den snaps aan als wolven op hunnen buit. Toen de aanspraken waren afgeloopen, werd er gezongen. Een zeer karakteristiek lied werd door den president van het genootschap, de vroeger genoemde Cahaigne, letterlijk uitgebruld; dit lied eindigde met het refrein: *Feu! il faut du sang!* waarbij allen bij wijze van koor invielen. Eindelijk geraakte de president met eene dronken vlugteling genaamd Vincent in twist, en het duurde niet lang, of zij hadden elkander bij den kraag gepakt en afgeranseld.

Het blad eindigt met de vraag, wat de Engelsche bladen daarop te antwoorden hebben.

MICHEL CHEVALLIER EN ZIJNE WERKEN.

Thans reeds meer dan vijf en twintig jaren geleden, werd er eene brochure uitgegeven als het staatkundig programma van eene school van economisten die toen veel van zich spreken liet. Deze school bestondhoofdzakelijk uit jongelieden, die grootendeels als verdienstelijk bekend stonden, maar die men ook over 't algemeen als goedaardige utopisten beschouwde. Op een tijdstip dat Europa op het punt scheen al de jammeren van een omwentelingsoorlog te zullen ondergaan, durfden zij den vrede prediken, en de vrijmaking der volkeren door den arbeid. Buitendien toonden zij genoegzaam vertrouwen te stellen in hunne denkbeelden, om reeds toen eene algemeene schets te ontwerpen van het geen er verrigt moest worden om het welslagen te verzekeren van hunne den mensch veredelende begrippen. Ja, de vurige verbeeldingskracht dezer jonge lieden ging zóó ver, dat zij zelfs het denkbeeld opperden om geheel Europa te overdekken met een nieuw stelsel van transportmiddel, waarvan toen eerst naauwlijks de proef was genomen over een klein eindje wegs van enkele mijlen tusschen Manchester en Liverpool. Ten einde hun ontwerp te verwezenlijken, vorderden zij van Europa de onbeduidende som van 4½ milliard franken (circa 2200 millioen guldens), waarbij zij beweerden dat dit geld voordeelig zou geplaatst zijn, en dat, alles wel beschouwd, de kapitalisten beter zouden doen hun geld te leenen voor zulke werken, dan om het krijgswezen der groote staten te onderhouden, hetgeen toch eene improductieve zaak was.

Om de waarheid te zeggen, viel aan dit ontwerp aanvankelijk slechts geringe sympathie ten deel, en zij die er nog het minst ongunstig oordeel over velden, noemden het een fraai droombeeld, maar „uiterst onpraktisch." Evenwel waren het Spoorwegen, waarvan hier sprake was, en thans, nu die wegen voor een ieder eene werkelijkheid geworden zijn, kan men zich moeijelijk voorstellen, dat de tijd van hun eersten aanleg nog van zoo uiterst jonge dagteekening is, en dat een Europeesch spoorwegnet, gelijk thans *is* daargesteld, een twintigtal jaren geleden nog voor ondoenlijk werd gehouden. Er waren slechts hier en daar korte, op zich zelf staande lijnen. Geen enkele internationale verbinding was nog tot stand gekomen. Toch was er een jeugdige denker die jaren vooruit den tegenwoordigen toestand bevroedde, en die verwachtingen met zijne vurige pen ter neder schreef. Wie er aan twijfelt, neme de Brochure ter hand, in 1832 uitgekomen, ten titel voerende: „Systême de la Méditerranée, met het motto: *„De vrede is heden ten dage de voorwaarde van de emancipatie der volkeren.* In dat stelsel beschouwde de schrijver de Middellandsche zee en aanhoorigheden als de groote vereenigingspunten waar de voornaamste betrekkingen der volken op uitloopen, als den weg waarvan noodzakelijk moest gebruik gemaakt worden door allen die deel namen in de Oostersche kwestie, welke reeds toen als het gewigtigste internationale vraagpunt beschouwd werd, dat door de negentiende eeuw zou moeten worden opgelost, — en was hij op het denkbeeld gekomen een spoorwegnet zamen te stellen dat, terwijl het elk volk op eigen grondgebied voldeed, tevens aan elk, volgens billijken maatstaf, den toegang zoude verschaffen tot het tooneel waarop het lot der wereld zou gespeeld worden. Het volgende zeide de Brochure, wat Frankrijk en Engeland betreft:

„Voorzeker heeft een ieder bij het beschouwen der wereldkaart, nagedacht over den een of anderen grooten communicatieweg tusschen Marseille en Havre langs Lyon en Parijs, door de drie valleijen van de Rhône, de Loire en de Seine. Deze groote communicatieweg zou voorzeker het voordeel met zich brengen dat daardoor Engeland toegang kreeg tot de Middellandsche zee. De industrie zal eene schoone rol spelen door de volken van de kusten der Middellandsche zee te doen herleven. Engeland, de eerste onder de industrieele natien, zal niet achterblijven eene roemvolle plaats te bekleeden in de vreedzame kruistogten die uit het Westen zullen uitgaan, om het Oosten op te heffen van onder de puinhoopen waaronder het ten deele begraven is. De spoorweg van Havre naar Marseille zal te beschouwen zijn als een brug opgeslagen over Frankrijk, voor de passage van het magtige Albion, voor zijn ingenieurs en zijne schatten.

De voornaamste spoorwegen die nog buitendien Frankrijk zouden doorsnijden, zouden zijn: 1°. die van Toulouse naar Bordeaux, die zich zou uitstrekken tot Parijs, over Orleans langs Metz, Sarrebruck, Maintz en Frankfort, de Vogesen en het Schwartzwald omtrekkende naar Duitschland, en door eene vertakking Mons, Brussel en Antwerpen aan Parijs verbindende; 2°. de wegen die Lyon zouden verbinden met de monden van Maas en Rhijn en zouden doortrekken tot Maastricht en Amsterdam; 3°. de weg die de Loire zou volgen tot Nantes, om deze stad in verbinding te brengen met de uitmuntende reede van Brest."

Den weg van Calais durfden die stoute plannenmakers niet noemen, waarschijnlijk uit hoofde van de kosten, en zij schenen te twijfelen aan de mogelijkheid een spoorweg aan te leggen door het gebergte der Vogesen heen tot Straatsburg. Wat is men sedert dien tijd al niet gevorderd!

Van Spanje zeiden zij:

„Een spoorweg die, uitgaande van Cadix, van den mond der Guadalquivir, over Sevilla en Cordova, Madrid zou aandoen, en voort zou loopen tot Bordeaux; die, met vertakkingen op den regter en linker oever der Ebro, alzoo de heerlijke haven van Passage in verbinding brengende met Tortosa en Barcelone, de kortst mogelijke gemeenschap zou daarstellen tusschen de beide zeeën; een weg eindelijk wiens andere vertakkingen, de eene door de vallei van de Douro naar Porto, een ander naar de rijke koolen ijzermijnen van Asturië, een derde naar de rijke loodmijnen van Andalusie zou voeren: zulk een weg, zeg ik, zou zijn aan te merken als een stelsel van slagaderen en aderen door middel waarvan het dommelend Spanje uit den slaap zou worden wakker geschud."

Ten opzigte van Duitschland, zeide de brochure het volgende:

„Goede spoorwegen in eenige der voornaamste rigtingen zullen de banden uitmaken, waardoor al die volken die dezelfde taal spreken en elkander toch niet verstaan, wier zeden dezelfde zijn en die feitelijk vreemd van elkander blijven. — nader tot elkander gebragt zouden worden. Men stelle een weg dáár, die, uitgaande uit Maintz of uit Frankfort, alwaar die van Cadix naar Parijs zou uitloopen, verlengd door Metz, zich uitstrekke tot Regensburg in het Donau-dal, van daar uitloope om Linz, Weenen en Presburg tot Belgrado, waar het bloed van Oost en West zoo roekeloos is vergoten. In Belgrado moet die weg zich in twee armen verdeelen, waarvan de eene voortloopt naar Sophia, de hoofdstad van Bulgaria, waar hij zich nogmaals in twee armen scheidt, ten einde Salonica en den archipel en Constantinopel met elkander te verbinden, langs Adrianopel, — terwijl de andere zich noordwaarts begeven zou langs Bucharest naar Odessa, de voornaamste plaats in de Zwarte zee. Men stelde ook nog een anderen grooten weg daar, die, even als de eerste, uit Maintz of Frankfort moet uitgaan, zich uitstrekt over de ontzaggelijke vlakte die, in Vlaanderen begonnen, over noordelijk Duitschland voortgezet, zich uitstrekt over geheel Rusland en de steppen van noordelijk Azië, tot Kamschatka. Te Dresden moet die weg de lijn van Venetie naar Hamburg doorsnijden, om voort te loopen in de rigting van Breslau, Warschau, Wilna en Riga tot St. Petersburg. Verder moet die weg door vertakkingen in verband staan met Bremen en het Wezerdal, en Dantzig dat het Weichsel-dal sluit. Door Silezie en Gallicie hoen moeten twee dezer vertakkingen, langs Breslau, Berlijn, en het land van Krakau, de haven van Odessa aan Straalsund verbinden, en een daarvan, uitgaande om Hongarye in zijne grootste lengte door te trekken langs de Theiss, de noordelijke wegen met het zuidelijk stelsel van Belgrado verbinden. Eindelijk moeten er vertakkingen, uitgaande uit den grooten weg van het zuiden, de zoutgroeven van het Schwartzwald verbinden, de vlakten van Swabenland doorsnijden, en zelfs voortloopen tot Turin, opdat de noordelijke groep en de zuidelijke op elkander uitloopen door honderd uitgangen, — en wanneer door dit symetrisch verdeelde net het schoone Saxen, hetwelk thans allerwege tusschen land ligt ingesloten, op alle zeeën geopende havens zal bezitten, — wie kan dan den glans, den rijkdom en de vereenigde krachten bepalen, die in den schoot van Duitschland tot ontwikkeling zullen komen?"

Rusland, zoo als wel te verwachten was, werd niet gemist op het programma. Daarvan leest men het volgende.

„Van alle landen is Rusland het land waar het aanleggen van spoorwegen het gemakkelijkst zou kunnen geschieden. De bodem van Rusland is vlak, en hier en daar met boschen bedekt, die den aanleg van spoorwegen slechts weinig kostbaar zouden maken. Tevens zouden ook juist aldaar de spoorwegen het meeste nut hebben. Rusland bezit vele heerlijke stroomen, de beide Dwina's in het noorden, en de Dniester, de Dnieper, de Donau en de Wolga die in zuidelijke rigting voortstroomen. Daardoor is het dan ook doenlijk geweest, om in die ontzaggelijke uitgestrekte vlakten, door middel van kanalen verscheidene middelen van gemeenschap daar te stellen tusschen de zuidelijke en noordelijke zeeën; maar dit zijn langdurige togten, en buitendien is gedurende meer dan zes maanden alle scheepvaart onmogelijk wegens de vorst."

De brochure waaruit het bovenstaande ontleend word, was geteekend *Michel Chevalier*, en zoo hij in 1832 nog niet veel hoorders vond, mag men heden ten dage toch zeggen, dat zijne toenmalige droom, tot welks verwezenlijking hij sedert dien tijd met onvermoeiden arbeid heeft medegewerkt, thans vervuld, ja, meer dan vervuld is. Naauwelijk vijf en twintig jaren nadat hij zijne eerste

denkbeelden op het papier had gebragt, werd het cijfer van 6000 myriameters dat hij had voorgesteld voor het Europeesche spoorwegnet, als ongenoegzaam beschouwd, en de som van $4^{1}/_{2}$ milliards franken die hij aan de kapitalisten tot het aanleggen van spoorwegen had opgelegd, was aangegroeid tot 15 of 16 milliards die thans geplaatst zijn in deze wonderbaarlijke en weldadige industrie! —

Tot de toenmalige medewerkers van den heer Michel Chevalier, in den kring waar die plannen ontworpen werden, behoorden ook twee jonge lieden, twee broeders, de HH. Emile en Isaac Preire, die bij hun intreden in de wereld niet veel van zich spreken lieten, doch die later, na een werkzaam aandeel te hebben genomen aan de daarstelling van spoorwegen in alle gedeelten van Frankrijk, te Parijs de groote instelling hebben gevestigd, bekend onder den naam van Société Génèrale du Crédit Mobilier, het krachtig werktuig waarmede zij nu in Rusland, Oostenrijk, Zwitserland en Spanje de voltooijing van het in 1832 ontworpen spoorwegnet schijnen voort te zetten. Zijn de Russische spoorwegen, de staatsspoorwegen in Oostenrijk en die van keizer Frans Joseph, het Zwitsersche net, de spoorweg van Sevilla naar Cordova, — is niet de spoorweg die door het noorden van Spanje loopt, en de meeste dergelijke ondernemingen waarvan gesproken wordt in het rapport dat in 1858 aan de actionarissen van het Crédit Mobilier werd voorgelegd, zijn al deze werken niet aangeduid in die brochure van 1832? En regtvaardigen die groote werken die de emancipatie der Hongaarsche boeren en der leenroerigen in Rusland hebben mogelijk gemaakt, of zullen mogelijk maken, niet het motto: „de vrede is heden ten dage de voorwaarde van de emancipatie der volkeren." Wat is er voor de vrijheid en het welzijn van het menschdom voortgesproten uit de noodlottige opstanden van 1848, uit de oorlogen die daarop gevolgd zijn, ja zelfs uit den oorlog in de Krim? Wat hebben zij voortgebragt, vooral als men ze vergelijkt met die groote ondernemingen die zullen medewerken om zooveel millioenen menschelijke wezens van den geesel der armoede of van het juk der slavernij te verlossen? En wat hebben zij gedaan die, twintig jaren geleden, deze ontwerpen als hersenschimmig verwierpen? Wel, zij hebben den tijd, ja het uur uitgekozen, om ook hun geld in diezelfde onderneming te plaatsen, en dikwijls hebben zij er groote winsten uit getrokken, hetgeen zeer geoorloofd is, vooral als diezelfde menschen willen vergunnen dat men hen thans aan de vroegere verkettering der zoogenaamde utopisten herinnert.

In dezen geest sprak onlangs de heer X. Raymond in het *Journal des Débats*, 7 Mei ll., alwaar hij de aandacht vestigt op die Brochure, (haast zoude men zeggen, de profetie), van een vierde eeuw oud. Voorzeker is dit een merkwaardig geschrift van den begaafden schrijver; doch van vrij wat meer belang, schoon welligt minder treffend, zijn de latere werken waarin hij de vruchten zijner gezette studiën aan het volk, men mag zeggen, aan de geheele beschaafde wereld, heeft medegedeeld. In 1836 verschenen zijne Lettres sur l'Amérique du Nord, zeer levendige en heldere begrippen gevende van den toestand der Ver. Staten, vervoermiddelen, bankwezen, enz.

„Les intérêts matériels en France", is de titel van een later werk. Onder de verschillende regeringsvormen streed hij met onvermoeiden ijver voor dit eene: vrijheid van den arbeid in den vollen, waren zin des woords. Hooge diensten bewees hij in 1848, toen hij te midden der revolutiekoorts zijne moedige stem tegen maatschappelijke hervormers dorst verheffen, en aan de opgewondene en hongerlijdende arbeiders de toen harde waarheid dorst toevoegen: „Indien iemand u zegt dat gij op andere wijze kunt rijk worden dan door orde, spaarzaamheid en arbeid, gelooft hem niet, hij is een gifmenger!" Heldere betoogen over dien tijd heeft hij geleverd in den bundel: *Lettres sur l'organisation du travail*, welke brieven eerst in het *Journal des Débats* waren uitgekomen.

Gedurende eenige jaren de leeraarstoel aan het *collège de France* bekleedende, heeft de heer Chevalier de gewoonte gehad om sommige zijner aldaar gehouden cursus, keurige modellen van voorstelling, te publiceren. Deze deelen, Cours d'Economie politique par Michel Chevalier, mogen ten zeerste, ook in Nederland, ter kennisneming worden aanbevolen.

De Heer Chevalier vertegenwoordigt naar onze meening geheel de hedendaagsche economische strekking, welke vooral in het bevorderen der ruilingen bestaat, zoowel *a.* door vermeerdering der communicatie-middelen (spoorwegen, kanalen, telegrafie enz.) *b.* door verlaging van die tarieven welke, onder den naam van zoogenoemde protectie, de onderlinge ruilingen belemmeren; als *c.* door de verbetering van het directe ruilmiddel, het geld. Zijne eerste werken, tijdens en na zijne reizen naar de Vereenigde Staten, als ook een zijner Cours d'Economie politique, handelen voornamelijk over het nut en de exploitatie van kanalen, straat en spoorwegen enz. en behelzen menige fijne analyses van de wederkeerige voor- en nadeelen dier werken. Later, tijdens de republiek en onder Napoleon, heeft hij, met eene volharding een betere uitkomst waardig, voor de verlaging der Fransche tarieven gestreden en dat weinige wat in dien geest verrigt is, mag gedeeltelijk aan hem geweten worden. Eindelijk zijn de laatste werken van Chevalier grootendeels gewijd geweest aan het groote feit der goudontdekkingen. Reeds in 1850 heeft hij in een schoon werk: *La Monnaie*, de functien van edel metaal als ruilmiddel, de condities van voortbrenging, prijs, consumtie ens. nagegaan, en, met bijvoeging van een historisch overzigt, eene duidelijke voorstelling gegeven van dit vrij ingewikkeld onderwerp. Tijdens hij dat werk schreef, waren de goudvelden van Australie nog niet ontdekt, en zijne zienswijze over de aanstaande vermindering der goudwaarde, bekwam weldra door die gebeurtenis een nieuwe kracht. Schoon bij dit onderwerp sedert niet meer in een zoo uitvoerig werk heeft behandeld, heeft hij toch in vele bijdragen, zoo in het *Journal des Débats* als in de *Revue des deux Mondes*, zijne meening nader toegelicht, en op de onfeilbaarheid eener aanstaande sterke goudwaarde-daling verwezen. Merkwaardig in dit opzigt zijn o. a. een drietal artikels in la Revue d. M. D. van voorleden jaar: „de la Baisse de l'or." Zal de daarin vervatte profetie over zijn tegenwoordig lievelings-onderwerp „muntzaken," even trouw vervuld worden als zijne voorstelling in 1832 van een Europeesch spoorweg net gegeven. — Om kort te gaan: vervoermiddelen, vrijheid van ruiling en muntzaken, ziedaar in 't algemeen de drie thema's van Chevalier's werken. Frankrijk reeds voorzien vindende van het heerlijk systematisch overzigt van J. B. Say, behoefde bij geen compendium der geheele wetenschap te schrijven, en heeft hij zich meer toegelegd op economische monografiën, waarvan de helderheid en meesterlijkheid van voorstelling en analyse niet ligt zal geëvenaard worden.

Ziedaar wat wij, in korte woorden, naar aanleiding van het artikel van den heer Raymond, over M. Chevalier's werken wilden zeggen; geschriften welke, naar wij meenen, te weinig bij ons bekend zijn, hoewel zij het toch in volle mate waardig zijn, meer zelfs dan de zoo bekende werkjes van Bastiat, wier voortdurende bestrijding van het socialismus, hoe aangenaam ook van vorm, voor ons minder dadelijk nut heeft, terwijl Chevalier, gelijk wij aantoonden, de economische materieele kwestiën, thans overal aan de orde, met groote kennis van zaken, en *à fond* behandelt. Het voorbeeld van Chevalier's loopbaan en werken toont in sterke mate wat theoretische kennis vermag, wanneer zij ware volksverlichting ten doel heeft, en wanneer slechts eerlijkheid, volharding en talent de middelen zijn waarmede men zijne begrippen tracht te verwezenlijken.

Economist.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
September	1	Nederl. Ind.	Fathul Kariem.	Sech Achmat bin Oemar Fagie.	Tagal.
	—	„ „	Berkatool Adjelan.	Moht. Said bin Aboe Naim.	Batavia.
„	—	Nederlandsche	Kortenaar.	A. Glazener.	„
„	2	Z. M.	Banda.	Luit.-ter-zee 1 kl. A. Hoek.	Rembang.
„	4	Nederlandsche	Catharina Geertruida.	E. E. Mos.	Samarang.
„	—	Nederl. Ind.	Jeannette Maria.	L. G Danekes.	„
„	—	„ „	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar.
September	1	Nederl. Ind.	Stoomschip Koningin der Nederlanden.	E. Lewis.	Sing. via Samarang en Batavia
	—	„ „	Bella	Jono.	Pasoeroean.
„	2	Deensche	Aalborg.	J. P. Tolkman.	Engeland.
„	—	Nederl. Ind.	So-Ootdin.	D. F. Varkevisser.	Samarang via Sumanap.
„	—	„ „	Ana Serie.	Sech Abd. Rachm. bin Achm. Soel.	Singapore via Sam. en Batavia.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Nederlandsche	Alcor.	F. J. van Oppen.	Onbepaald.	Fraser Eaton & Co.
„	Johannes Henricus Ferdinand.	Lodewijks.	Golf van Perzie.	„ „ „ „
„	Mercator.	Van der Woude.	China.	„ „ „ „
„	Kortenaar.	Glazener.	Nederland	„ „ „ „
„	Libra.	J. van Os.	„	„ „ „ „
„	Luctor et Emergo.	Hakker.	„	„ „ „ „
„	Beatrix.	Van des Wijck.	Onbepaald.	„ „ „ „
Fransche	Marie Gabrielle.	Ropers.	Frankrijk.	„ „ „ „
„	Jules Cezard	Lesergeant.	Frankrijk.	„ „ „ „
Amerikaansche	Thatched Magauld.	Baxter.	Nederland.	„ „ „ „
„	Izaak Walter.	Wardle.	New-York.	„ „ „ „
„	Escort.	Pepper.	Onbepaald.	„ „ „ „
Bremer	Creole.	Krabb.	„	„ „ „ „
Zweedsche	Ellida.	Gooberson.	„	„ „ „ „
Engelsche	Amelia Breillat.	Morris.	Australie.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Venus.	Kerto.	Balie Badong.	„ „ „ „
Nederlandsche	Catharina Wilhelmina.	T. H. Pokken.	Onbepaald.	B. J. van Eck & Co.
Zweedsche	Australia.	Stromberg.	Jarmouth.	Wm. Mathieu & Co.
„	Schoon Verbond.	Borcherts.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
„	Elisabeth Antonia.	Jansen.	Nederland.	„ „ „
„	Zaanstroom.	Schaap.	„	„ „ „
Ned. Ind.	Lie Tjin Tik.	Tjia Oen Tap.	In reparatie.	McMillan Marten & Co.
Nederlandsche	Bantam.	B. G. van der Bolck.	Onbepaald.	Ruyl Cramer & Co.
Nederlandsche	Anna Maria Wilhelmina.	Jansen.	Nederland.	B. Kopersmit „ „
Ned. Ind.	Stoomschip Macassar.	Smith.	Onbepaald.	„ „ „ „
Nederlandsche	Economist.	J. C. S. Olivier.	Amsteraam.	P. Kervel „ „

Aangekomen Passagiers.

Met het stoomschip *Palembang*, de heer W. C. de Vries, mevr. Boumeester, Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers.

Met het stoomschip *Koningin der Nederlanden*, de heeren M. Bonhote, J. F. W. Benne, D. Marten. D. T. Pryce en mevr. Hill en kinderen, Z. M. troepen en bannelingen. — Met de Nederl. Ind. bark *Ana Serie*, 85 inlanders.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Madura, Gedèh en Ardjoeno; schoener Banda; de schepen Schoon Verbond, Dominion, Marie Gabrielle, Al Oosmanie, Elizabeth Anthonia, Agamemnon, Zaanstroom, Izaak Walton, Thatched Magauld, Jules Cezard en Kortenaar; de stoomschepen Banda, Makasser en Ambon; de barken Fathal Ma-än, Saijan Maskoer, Goansien, Johannes Hendrikus Ferdinand, Alcor, Bacht Mastora, Attiat Toolbarie, Economist, Fathool Madjiet, Abbool Hassim, Sarie Elmashoor, Mercator, Sulthan Adam, Oosterling, Amboina, Banka, Luctor et Emergo, Demok Bientang Toedjoe en Fathul Kariem; de brikken Bantam, Amelia Breillat en Risgil Hair; de schoeners Bientang Timor, Sarie Tengaroong, Hiatlie, Anna Maria Wilhelmina, Lamoerie, Hing Thaij en Berkatool Adjelan; de kotter Tedok.

SUMANAP.

VERTROKKEN.

20 Aug. De Nederl. Ind. schoener *Moestarie*, gezagv. Said Mohamat Alhabassie, naar Banjarmassing.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De kotter Noorsasie; de schoeners Sophia, Maria, Mansoer, Almashoor, Carolina; de bark Djoedool Barie; het schip Foolkool Hair.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 2den tot en met den 4den September 1859.

AANVOER.

Van Batavia per de Ned. Ind. schoener *Berkatool Adjelan*, gez. Mohamat Said bin Aboe Naien agent Gezagvoerder.

300 kistjes cognac, 25 kisten roode wijn, P. Kervel & Co; 10 rollen lood. 25 kisten lijn-olie. 49 vaatjes verf, Martherus; 90 stuks planken, 74 rollen touwen, 8 kisten lijnwaden en kleinigheden, Order.

Van Biema per de Ned Ind. bark *Risgil Hair*, gezagv. Said Osman Almaskatie agent Gezagvoerder.

200 paarden, 3 picols was, 300 stuks silver munt, Sech Abdul Rachman Joebidie.

Van Batavia per het Nederl. schip *Luctor et Emergo*, gezagv. J. Hakker, agenten Fraser Eaton & Co.

783 schuitjes tin, 7 collis koopmanschappen, Order.

Van Batavia per de Ned. Ind. brik *Jeannette Maria*, gezagv. L. G. Dannekes, agent Gezagvoerder.

7 kisten glaswerk, 1 kist kramerijen, J. F. van Leeuwen & Co; 50 kistjes cognac, Adam & Co; 25 hammen, 20 kistjes kaas, 20 kisten cognac, 1 kist ansjovisch, Gebr. Kocken; 24 kistjes likeur, 1 kist kasoemba, Order; en eenige goederen bestemd voor Macassaar.

Van Batavia per het Ned. schip *Catharina Geertruida*, gezagv. E. E. Mos. agenten Schimmelpenninck & Co.

158 collis madapollam, N. H. M.

Van Batavia per het stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom, agenten B. Kopersmit & Co.

3 kisten wijn, 3 picols rond staafijzer, W. Cores de Vries; 5 kisten lijnwaden, 1 kist man. sigaren, 78 kisten dranken, Order; 34 collis manufacturen, medicijnen en koopmanschappen, diverse Arabieren.

UITVOER.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. brik *So-ootdin*, gezag. D. F. Varkevisser.

2 wagens, Sech Said Baboesaid.

Naar Singapore, Batavia en Samarang per de Ned. Ind. bark *Ana Serie*, gezagv. Sech Abdul Rachman bin Achmat Tjoel.

77 vaten glaswerk, 64 kisten inhd. koopmanschappen en kleinigheden, J. F. van Leeuwen & Co; 29 picols amandelen, L. Johan.

Naar Amsterdam per het Eng. schip *Crouch Brothers*, gezagv. G. Crouch.

$4412^{48}/_{100}$ picols suiker, $112^{72}/_{100}$ picols sapanhout, Fraser Eaton & Co.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol *f* 16.—
Koffij per picol *f* 27.—
Rijst (carga) per kojang *f* 105 à *f* 110.—
Id. (witte) „ „ *f* 135 à *f* 150.—
Koehuiden per 100 st. *f* 150 à *f* 250.—
Arak per legger. *f* 50.—
Olie (Klapper) *f* 17.—
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting. *f* 7 à *f* 8.—
Wisselkoers 97 à 99%.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. Wijt & Z. te *Rotterdam*, bij L. van Bakkenes & Co te *Amsterdam* en W. J. van Haren Noman te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.